

343
E143/22
E143/22

D

ARKHIPPIUS

LELKÉSZSZENTELESI EGYHÁZI BESZÉD

ÍRTA ÉS 1916. JUNIUS HÓ 14-ÉN A
DEBRECZENI REFORMÁTUS NAGY-
TEMPLOMBAN ELMONDOTTA

ERDŐS KÁROLY

ARKHIPPIUS

LELKÉSZSZENTELESI EGYHÁZI BESZÉD

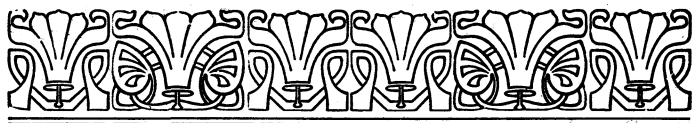
ÍRTA ÉS 1916. JUNIUS HÓ 14-ÉN A
DEBRECZENI REFORMÁTUS NAGY-
TEMPLOMBAN ELMONDOTTA

ERDŐS KÁROLY

E143/22

Előimádság.

Hozzád kívánczik a mi lelkünk és Benned nyugoszik meg a szívünk, Felséges Isten, Atyánk a Krisztusban! Mert egyedül a Te változhatatlan hűségében és bölcs gondviselésében van oltalmunk, reménységünk, bizodalunk.

Szent a Te neved és dicsőségeddel teljes a menny és a föld. Igazság és irgalmasság jár színed előtt. Kegyelmessed végzetlen és szereteted kifogyhatatlan.

Ennek a Te imádandó tökéletességnek bizonyságául és a mi idvezítésünkre bocsátád el e világba örök Fiadat, kiben megváltottál, hogy bűneink miatt lelkünk el ne vesszen.

Ezért a Te kibeszélhetetlen nagy jóságodért dicsőség és hálaadás Néked örökkön örökké!

Te rendelted eleve, hogy kinyilatkoztatott akaratod megvalósulása végett, Szentlelked kegyelmével képesített szolgálid harcoljanak e földön a bűn és kárhozat erősségei ellen, és hirdessék, hirdetve munkálják, munkálva biztosítsák ama Te mozdíthatatlan országod egykori dicsőséges eljövetelét, amidőn Te lészesz minden mindenkben.

Aldott légy, mennyei Atyánk, hogy gyarló, bűnös voltunkat nem tekintvén, minket ama Te országod örököseiül, munkásaiul és vitézeiül kegyelmedből elhívtál és a Rólad szóló bizonyágtételre, örök Fiad evangéliomának hirdetésére s választottaidnak lelki gondozására méltóknak tartottál.

Óh, ha ekképpen végeztél felőlünk, esedezve kérünk : áraszd reánk Lelked kegyelmét és áldását ! Ihlesd meg szánkat és szívünket, hogy hivatásunk betöltésében hűségesek, életünkben feddhetetlenek, hitben állhatatosak, szeretetben buzgók, az igazság, szabadság és világosság szolgálatában tántoríthatatlanok lehessünk.

Tartsd fenn, gyarapítsad egyházadat, ápoll, erősítsd a hívők szent egyességét, vezérelj igéddel és Lelkeddel mindeneket a Te igaz ismeretedre, hogy egyedül szent Nevedre térjen dicsőség, mennyen, földön mindenha.

Aldd és szenteld meg közelebről mostani egybe-
gyűlésünket, tiszteletünket ; tedd fogatossá lelkünkben és gyümölcsözővé életünkben szent igédet. Adj pályafutásunkhoz erőt, kitartást, győzedelmet, majd egykoron pedig mennyei hazánkban örök idvességet a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Úri imádság.

Egyházi beszéd.

Alapíge: Kol. 4, 17: Mondjátok meg Arkhippusnak: Vigyázz a szolgálatra, amelyet nyertél az Úrban, hogy azt betöltsed.

Keresztyén Gyülekezet!

A népek ihletett apostola, Pál, fogságban szenved a Krisztus evangéliomáért. Fennkölt lelke azonban odaszárnyal azoknak az általa alapított gyülekezeteknek körébe, ahol a hívőket a Szentlélek és az ige ereje a hit aranyzálaival és a szeretet kötelékeivel egybekapcsolta immár a Krisztusban. Emellett, mint hű őrálló, arról is gondoskodik, hogy a szolgatársai buzgólkodása folytán alakult gyülekezetek épsége megmaradjon és az itt-ott fenyegető veszedelmek áradata a Krisztus örökségének ne árthasson.

Ebből az okból és ily célból írta a Kolossebelieknek szánt levelét, amelyben rendületlen meggyőződéssel hirdeti a megváltó Krisztus örök dicsőségét, egyszersmind int, buzdít az állhatatos hitűségre és a keresztyén hivatáshoz méltó feddhetetlen életre.

Ebbe a gondolatkörbe illesztve kéri olvasóit az alapígenkben foglalt üzenet tolmácsolására.

Ámde — Szolgatársaim az Úrban, kik közelből és távolból e szent alkalmatosságra itt egybeseregeltünk — az apostol tulajdonképpen mihozzánk is intézi ama komoly intést. Avagy eltitkolhatnók-e, hogy már az első hallásra az a gondolat ébredt fel lelkünkben, hogy ez az apostoli íge nagyon is időszerű, sőt indokolt emlékeztetés reánk nézve? Mert ugyan

kicsoda volna az közülünk, aki ezt az apostoli üzenetet feleslegesnek, avagy szükségtelennek tartaná magára nézve? — Hiszen azok, akik az élethivatás különböző téerein forgolódnak, többé-kevésbé rászorulnak a meg-megújuló figyelmeztetésre, serkentésre, buzdításra, hogy ne lankadjanak és a cél elérése előtt meg ne hátráljanak. Melyik harcos az, akit új meg új győzedelmi tette nem bátorítana a vezér, mind a végső diadalomig? Avagy melyik munkás az, akit verítéke jutalmának elvételéig kitarításra nem ösztönözne a lelkiismeret és a remény? Ha tehát ez a szempont minden működési téren érvényesül, akkor a lelkipásztori hivatással járó szent, komoly és felelősségteljes szolgálat méltó betöltése végett kiváltképpen nélkülözhetetlenek az ilyen apostoli intelmek, meghagyások és példák.

Annakokáért még ezekben a keserűséggel és megpróbáltatásokkal teljes komor időkben is örvendezhetünk lélekben, tapasztalván a mi Urunk és Idvezítőnk abbeli jóságát, hogy az apostoli üzenet által emlékeztet minket az Ő kegyelméből nyert szent szolgálat hű betöltésére.

Ehhezképest alapigénk értelmében megkísérlem ez alkalommal *a)* megállapítani *a mi szolgálatunk* mibenlétét és *b)* feltüntetni azokat a *főbb* körvonalakat, amelyekben belül a szolgálatunkat *betölteni* tartozunk.

*

Bármely élethivatást az általa felmutatott eredmény és a belőle eredő áldás mértéke szerint értékelünk. A történelem tanúsága szerint még szent hivatások is nem egyszer váltak már bűn, romlás és

kárhozat poklailvá, amikor elvesztették erkölcsi értéküket s a világbíró szigorú ítélettel sújtotta azokat, akik az igazságot hamissággal akarták feltartóztatni (Róm. 1, 18.). Viszont a legigénytelenebb munkatér is nagy értékek forrása, ha az azon forgolódók hűséggel és lelkiismeretességgel sáfárkodnak, amikor is tiszteljük és méltóképen becsüljük őket. Ennyiben minden hivatás kivétel nélkül szolgálat, annyira, hogy Pál apostol a felsőbb hatalmasságokat, fejedelmeket, uralkodókat, szintén Isten szolgálóul tekinti (Róm. 13, 1. 4.). A legfenségesebb értelemben vett szolgálat azonban a lelkipásztori hivatás, mert ennek rendeltetése az, hogy a jelenvaló és a jövő élet számára rakjanak le alapokat, gyűjtsenek kincseket és arassanak dicsőséget azok, akiket az ebben való foglalatoskodásra maga az Úr hívott el szolgálóul. Ilyen elhívott és rendelt szolgáló vagyunk az Úrnak mi is, szolgálóársaim. Ilyen szolgáló volt Péter apostol is, aki minket, mint szolgálóársait ekképpen int: „Legeltessétek az Istennek közöttetek levő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömet, sem nem rút nyereszkeségből, hanem jóindulattal, sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példaképei a nyájnak“ (1Pét. 5, 2. 3.). Ilyen szolgáló volt Pál apostol, aki ismételten, több ízben, nemes önérzettel vallja magát Krisztus szolgálójának és az Isten titkai sáfárának (Róm. 1, 1. 15, 16. 1Kor. 4, 1. 2Kor. 3, 6. 4, 1. Gal. 1, 10. Filip. 1, 1. 2Tím. 1, 3. Tit. 1, 1.). Ilyen szolgáló volt János apostol (Jel. 1, 1.), meg általában a többi apostolok (ACs. 4, 29. 16, 17.) és a próféták (Jer. 7, 25. 29, 19.), meg Mózes (Józs. 1, 1.), Dávid (Zsolt. 89, 4. 21.) és a kegyesek ezrei megannyian, akik az Isten céljának és ezzel az embe-

riség közjavának szolgálatában hűséggel buzgólkodtak. Erre a szolgálatra választott ki és hívott el minket a mi Urunk, maga adván meg nekünk a legmagasztosabb példát a szolgálatra eme kijelentésével: „Az Embernek Fia nem azért jött, hogy Néki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és adja az Ő életét váltságul sokakért“ (Mt. 20, 28.), viszont: „Aki közöttetek első akar lenni, legyen ti szolgátok“ (Mt. 20, 27.). Habár tehát külső módon, azaz egyházalkotmányunk jogrendje szerint a gyülekezetektől nyerjük a megbízást a szolgálatra, mindamellett voltaképpen maga a szolgálat és az annak teljesítéséhez szükséges képesség és erő Isten ajándéka, melyben a Krisztus elhívása alapján részesülünk, mert „Ő rendelt némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangélistákul, másokat pedig pásztorokul és tanítókul a szentek (azaz a hívők) tökéletesbítése céljából a szolgálat munkájára, az Ő testének (azaz egyházának) építésére“ (Ef. 4, 11. 12.).

Ebből nyilvánvaló, hogy a lelkipásztori szolgálat eredete, intézménye és célja oly páratlanul fenséges és felelősségteljes, hogy még, ha teljes erővel és buzgósággal igyekszünk is azt betölteni, csupán annyit mondhatunk, hogy „haszontalan szolgák vagyunk, mert amit kötelesek voltunk tenni, azt cselekedtük“ (Lk. 17, 10.). Viszont másfelől szünetlenül szem előtt kell tartanunk, hogy miután a mi szolgálatunk által maga Isten munkálja a lelkek idvességét (II. Helv. Hitv. XVIII.), nekünk nem lehet és nem szabad a magunk érdemével kérkedni, mintha másoknál kiválóbbak, igazabbak és tökéletesebbek volnánk, sőt teljes alázatosságban és hivatásunk tudatában úgy kell forgolódnunk, mint ahogy a Krisztus szolgálaihoz

és az Isten titkainak sáfáraihoz illik (1Kor. 4, 1.); és mivel ilyen szolgálatban vagyunk: amint a kegyelmet nyertük, ne magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust, magunkat pedig úgy tekintsük, mint a reánk bízott hívőknek, mindenek felett pedig az Istennek szolgálait a Jézusért (2Kor. 4, 1. 5.).

Éppen ezért azt tartom, hogy bár mindenkor, főképpen azonban e jelenlegi alkalommal idején és helyén való dolog komolyan megemlékezni a mi szolgálatunk eme magasztos és mélységes rendeltetéséről, avégből, hogy ezeket tudván, bölcsességgel, híven és méltóképpen forgolódjunk a reánk bizottakban, mindenben magunkat adván példaképekül a jó cselekedetekben; a tudományban romlatlanságot, méltóságot tanúsítva, egészséges, feddhetetlen beszédet szólva, hogy az ellenfél megszégyenüljön, semmi gonoszt sem tudván mondani rólunk (Tit. 2, 7. 8.), vagyis tömörebb kifejezést használva: „Vigyázz a szolgálatra, amelyet nyertél az Úrban, hogy azt betöltsed“ (Kol. 4, 17.).

Ez a gondolat irányítja rá a figyelmünket arra a kérdésre, hogy vajjon miben határozódik a mi szolgálatunk betöltése?

*

Köztudomás szerint, alig van olyan egyházi, tanügyi, társadalmi és állami vonatkozású munka, amelyből a magyar református lelkipásztornak többé-kevésbé ki ne járna a maga része. Teendőink megállapításánál és teljesítésénél azonban nem annyira a szabályrendeletek szigorúsága az irányadó, mint inkább a hivatástudat és a lelkiismereti hűség ama tündöklő erénye, amellyel Krisztus ékesíti föl nyájának pásztorait. Azért emlékezteti Pál apostol is

Arkhippust arra, hogy ő a szolgálatot az Úrban vette át, ami azt jelenti, hogy mind a működésével, mind az életével az Úr dicsőségére kell lennie.

Mi is csak akkor felelhetünk meg igazán a hivatásunknak, ha a szolgálatunk a Krisztus szolgálatához hasonlónak, sőt lehetőleg azzal azonosnak bizonyul. Tudjuk pedig, hogy Krisztus azzal dicsőítette a mennyei Atyát e földön, hogy a Reá bízott munkát elvégezte (Ján. 17, 4.) oly módon, hogy úgy a szolgálatával, mint az életével bizonyosságot tett az Isten nevééről az emberek előtt (6. v.). Éppen így a mi szolgálatunk legfőbb része a bizonyágtétel, vagyis a Krisztus munkájának teljesítése és életének követése.

Ami a Krisztus munkájának teljesítését illeti, ebben a tekintetben kétségen kívül legmagasztosabb teendők az igazság beszédének (2Tim. 2, 15.), az Isten országáról szóló evangéliomnak (Mt. 4, 23. 9, 35. 24, 14. Mk 1, 14.) prédikálása, olyan megfélemlíthetetlen bátorsággal és szent céllal, amiképpen Idvezítő Urunk cselekedte. Ehhezképpest a Krisztus jó vitézeiként hordoznunk kell az ígehirdetés munkájának gyakorta nehéz, de mindig gyönyörűsége terhet (2Tim 2, 3.); becsületesen helyt kell állanunk az evangéliomi küzdelmek és alkotások terén, hogy szégyent ne valljunk sem a gyülekezet, sem a lelkiismeretünk bírálata szerint (2Tim. 2, 15.). Elő kell állanunk az ígével alkalmas és alkalmatlan időben (2Tim. 4, 2.); oda kell hatnunk, hogy a Krisztus evangéliomának szelleme és ereje átjárja, megtermékenyítse, újjászüljje a társadalmat, megszentelje a közéletet, és megvalósulásra segítse az egy nyáj és egy pásztor örökszép gondolatát (Ján. 10, 16.). És mint

akiket az Úr az Ő házanépének őrállóiuul rendelt, prófétai nyíltsággal intenünk kell a hitetlent, hogy megtérjen az ő gonosz útjáról és éljen Isten szerint. Jaj nekünk, ha idejében meg nem intjük a gonosztevőt és az a bűne miatt meghal, úgy, hogy nem tér meg az Úrhoz : vérét a mi kezünkből kívánja meg a szent és igaz Bíró (Ezék. 3, 17. kk.).

Tévednénk azonban, ha azt gondolnók, hogy mi az íge kétélű fegyverével szabadon és korlátlanul bánhatnánk és egyházi, lelkipásztori hivatásunkat földi érdekek szolgálatában kiaknázhathatnók, amiképpen cselekedtek az idők folyamán azok az álnok és önző kúfárok, akik az evangéliommal üzérkedtek, szégyenére a keresztyénségnek, kárára a hiszékenyeknek és bántalmazására a kegyelem Lelkének. Ám nekünk nem lehet és nem szabad olyanoknak lennünk, mint amilyenek még ma is azok, akik meghamisítják az Isten ígését ; hanem tisztán, sőt szinte Istenből kell szolanunk az Isten előtt a Krisztusban (2Kor. 2, 17.). Sohase feledjük, Szolgatársaim, hogy Isten a kiengesztelés szolgálatát és a békéltetés ígését reánk bízta és amikor az Ő kijelentéséről híven, igazán bizonytságot teszünk, nem mi magunk vagyunk, akik szolunk, hanem a mi, mennyei Atyánk Lelke az, aki szól miáltalunk (Mt. 10, 20.).

Krisztus munkájaként végezzük lelki szolgálattunk egyéb teendőit is. Mert vajjon a kegyelem frigyébe beiktatás, meg az igaztságot éhező és szomjúhozó lelkek megelégitése az Úr szent vacsorájában, továbbá a tanítás, nevelés, vigasztalás, erősítés, aztán a lelki gondozás és egyházépítés ezer meg ezer feladata mimódon volna áldásosan elvégezve az evangéliom isteni ereje és üdvös hatása nélkül? Mind-

ezen feladatainkra állandóan emlékeztet bennünket az, hogy mi az Isten beszédének hirdetői, a próféták, apostolok, evangélisták hivatott utódai vagyunk.

De egyszersmind lelkipásztorok is, Krisztus ama meghagyása szerint: „Legeltessed, őrizzed az én juhaimat“ (Ján. 21.).

Ebben a feladatunkban összpontosul a mi szolgálatunk ama számtalan faja, amiket különleges meghatározással gyakorlati lelkipásztorkodásnak nevezünk. Erre vonatkozólag felesleges hangoztatnom, mily önzetlen odaadást, hűséget és lelkiismeretességet igényel ez a munkakör. Azt is szükségtelen emlegetnem, mily rendkívüli arányokban megszapordtak újabb időben az egyházépítés és lélekgondozás követelményei, úgy, hogy a más természetű, noha szintén emberies és keresztyén irányú teendők bekapcsolódása folytán ma már szinte roskasztó terhek nehezednek a lelkipásztorok vállaira. Mert nekünk éppen úgy, mint ahogy hajdan az apostolok és evangélisták tették, fel kell keresni egyenként az igazságot éhező és szomjúhozó lelkeket, hogy ama menyeyei kenyérrel tápláljuk és az élet amaz italával üdítsük őket. Oda kell vinnünk a vigasztalás és váltság evangéliomát a szétszórottságban lakó, a bűneiken bánkódó, a börtönökben vezeklő, a kórházakban sanylődő, a harctereken verítékező, a halállal tuskadó és általában a megfáradott, megterhelt, elalélt lelkekhez, hogy Krisztusban és Krisztus által megnyúgasztaljuk, Istenhez vezéreljük és az idvesség reménységével bátorítsuk őket. A lelkipásztori gondozás áldását érezni és tapasztalni óhajtja egyházunk minden egyes tagja a bölcsőtől a sírig szüntelen ;

viszont minden magyar református hívőnek elméjébe és szívébe be kell oltanunk azt a hivatástudatot, hogy néki a Krisztus egyháza építő munkájában tevékeny és áldozatos részt vennie vallásos és erkölcsi kötelesség. Amikor tehát az evangéliom-hirdetés szolgálatát az ige és a szó hatalmával teljesítjük : ugyanakkor az egyházépítés és léleg Gondozás munkáját is a tények, alkotások, mindenek felett pedig egyéni, családi, társadalmi, nemzeti vonatkozásokban egyaránt tündöklő és követésre méltó példaadásunk útján végeznünk kell. Mivel pedig a példák vonzanak : a szolgálatunk gyönyörűséges betöltésével meg kell győznünk, rá kell bírunk a munkaképes tagokat arra, hogy ők, a királyi papság elvéből folyólag is, az Úrban nyert szolgálatukat velünk együtt karöltve és vállalva, megannyi Arkhippusokként szintén hűségesen teljesítsék.

*

Szolgatársaim az Úrban és ti mindnyájan keresztyén atyámiai, mennyei elhívás részesei (Zsid. 3, 1.), figyelmezzünk szüntelen a mi hitvallásunk apostolára és főpapjára, Jézusra, aki, miként mindenha, úgy ebben a reánk szakadt viszontagságos és válságos ítéletidőben is int, bátorít és buzdít bennünket hivatásunk betöltésére.

Ime, majdnem két teljes esztendő óta nagy sok ellenségink és gyűlölőink törnek reánk és szövetséges társainkra. Adáz önzés és zsarnokoskodási ösztön által üzött nemzetek minden emberies, keresztyéni, erkölcsi és műveltségi törvényt lábbal tapodva, hadat üzentek az igazság, a szeretet, az evangéliom és testvériség örök elveinek és égő üszköket dobtak a

békés népek közé, hogy elhamvasszák századok alkotásait s igájuk alá görnyesszék a fél világot. Ámde él az örök Bíró, az élet, az igazság és a szabadság fejlődeme és rövidesen ítélni fog részrehajlatlanul.

A mi kötelességünk ebben a nagy világrázkódásban sem lehet más, mint az Úrban nyert szolgálatunk betöltése és ezt, amiképen híven buzgólkodtunk cselekedni idáig, akképpen cselekedni fogjuk mindvégiglen, Isten segedelmével. Hogyha kell : akkor semmivel nem gondolunk, még életünket sem tekintjük drágának, csakhogy a seregek Urának, Istenének nevében, Krisztus vezérsége alatt megvívjuk a nemes harcot, betöltsük szolgálatunkat a Lélek, az íge, az evangéliom, az erkölcsiség kánona szerint — el egészen a diadalomig.

A reménységnek Istene töltsön be egyen-egyen titeket minden örömmel és békességgel a hívésben; tegyen készségesekké mindnyájatokat minden jóra, hogy legyetek ennek a hősök vérével megszentelt magyar hazának hű fiai, az idvezítő Krisztusnak engedelmes, háládatos, jó szolgálói, hirdetvén az Ő tudományát, cselekedvén az Ő akaratát, követvén mindenben az Ő nyomdokait és odaszánván magatokat mindenestől élő, szent és kedves áldozatul Istennek, a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Amen.

Utóimádság.

- Szent Isten, mennyei Atyánk! Hálákat adunk Néked Lelked ihletéért és ígéd világosságáért, mellyel minket most is megajándékoztál. Magasztalunk kegyelmedért, mellyel hivatásunk és szolgálatunk betöltése végett mindidáig gyámolítottál. Dicsőítünk a hit, a szeretet és a reménység áldásaiért, melyeket számunkra állandó örökségül biztosítottál a Krisztusban.

Vajha ily végtelen jóságodnak tapasztalata és tudata szünetlenül buzdítana minket engedelmességre, hűségre, bizodalomra és szeretetre Irántad, akitől száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék. Vajha egész életünk Néked tetsző lelki hálaáldozat és buzgó szent szolgálat lenne a Krisztus által.

Cselekedjed, mennyei Atyánk, hogy nagy neved imáadásában, országod terjesztésében és akaratod teljesítésében soha meg ne lankadjunk, sőt pályafutásunkban időről-időre, nyomról-nyomra, nyereségről-nyereségre állhatatosan kitartsunk és gyarapodjunk.

Lelked hathatós munkája és ígéd ereje által szenteld meg szívünket, lelkünket, indítsd hittel ékeskedő cselekedetekre akaratunkat, és a Krisztus teste élő tagjaiként egyesíts a szeretetben mindnyájunkat — a Te dicsőségedre.

Tartsd fenn és növeljed egyházadat, szilárdítsad alapjait, építsd védbástyáit és evangéliomod világosságával, melegével, erejével boldogítsad választottaidnak seregeit széles e világon.

Virágoztassad, gyümölcsöztessed az idvezítő hit, az igaz tudomány és tiszta erkölcs veteményes kertjeit és sokasítsd meg sokszorosán és neveld Lelked által szent félelmedben nemzetünk fiait, leányait végetlen időkig.

Áldd meg Isten királyunkat a bölcsesség, erő, igazság és kegyelmesség ajándékaival bőségesen, hogy a gonosz ármánykodásaitól megmentse és dicsőséges békeességben kormányozza országainak népeit nemzedékről-nemzedékre.

Szánd meg, tartsd meg, áldd meg Isten magyar nemzetünket, melyet atyai karjaidon szent örökségként hordoztál mindediglen. Ragyogtassad dicső nevét, tedd állandóvá boldogságát, teljessé békeességét, amíglen áll a nap és ameddig fénylik a hold a mennyboltozaton.

Áldó kegyelmed boldogságát áraszsd magyar hazánkra : hadd legyen állandó békeesség bércein és igazság halmain ; arany kalászokkal ékeskedjék rónasága, legyen boldog minden lakosa s Tenmagad légy oltalma, erőssége, bizodalma bölcs akaratom szerint.

Istenünk, Atyánk ! Te, ki igazságos ítéletedből sok bajt és nyomorúságot éreztettél velünk az utóbbi időkben, óh, könyörülj immár rajtunk, vidámitss meg ismét szívünket, buzdítsd fel örömeinkre lelkünket, világosítsd meg szent orcádat rajtunk, adj békeességét nekünk, majdan pedig örök idvességet a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Úri imádság.

Megáldás.

